

Tretia veľkopôstna nedeľa Uctievanie svätého Kríža

Tretia nedeľa Veľkého pôstu sa v byzantských cirkvách vyznačuje uctievaním svätého kríža. Zdobíme ho kvetmi, nesieme ho v procesii a klaníme sa tvárou k zemi pred ním. Veľkopôstne obdobie nás pripravuje na oslavu Kristovej smrti a zmŕtvychvstania. V polovici Veľkého pôstu sa uctieva kríž, aby nás povzbudil k vytrvalosti v našom úsilí v tomto období.

Uctievať kríž akýmkoľvek spôsobom by sa občanovi Rímskej ríše v prvom storočí zdalo smiešne. Ukrižovanie bolo ponižujúcou potupou a mimoriadne bolestivým spôsobom popravy, ktorý bol vyhradený pre otrokov a

iných neobčanov – ľudí, ktorí v očiach Rimanov nič naznamenali. A predsa svätý Pavol považoval Kristov kríž za zdroj hrdosti: „Ale ja sa nechcem chváliť ničím iným, iba krížom nášho Pána Ježiša Krista, cez ktorý je svet ukrižovaný pre mňa a ja pre svet“ (Galat’anom 6, 14).

Kríž sa stal jediným zdrojom jeho chvály, poznanie Krista jeho jediným pokladom: „A vôbec všetko pokladám za stratu pre vznešenosť poznania Krista Ježiša, môjho Pána. Preň som všetko stratil a pokladám za odpadky, aby som získal Krista“ (Filipanom 3, 8).

Konečné znamenie

Pre apoštolov kríž predstavoval hĺbku Kristovho tajomstva. Jeho umučenie ukázalo rozsah jeho lásky k svojmu ľudu: „A pretože miloval svojich, čo boli vo svete, miloval ich do krajnosti“ (Ján 13, 1). Kríž predstavuje úplnosť Kristovho vtelenia. Kristus sa stal človekom v každom ohľade, prijal utrpenie, opustenosť a bolestnú smrť, aby bol jedno zo svojimi stvoreniami, ktoré takéto veci znášajú každý deň. Nikdy nemôžeme nášho Spasiteľa vykresľovať ako „vzdialeného Boha“ – mal účasť na celej našej ľudskej prirodzenosti a zároveň zostával jedno s Otcom.

Hĺbka jeho sebazrieknutia, aby mal účasť na našej ľudskej prirodzenosti, je vyjadrená pojmom kenóza. Svätý Pavol ho používa v tom, čo sa stalo obľúbeným zhrnutím kresťanskej viery vo vtelenie a jeho významu pre nás:

„Zmýšľajte tak ako Kristus Ježiš: On, hoci má božskú prirodzenosť, nepridŕžal sa svojej rovnosti s Bohom, ale zriekol sa seba samého, vzal si prirodzenosť sluhy, stal sa podobný ľuďom, a podľa vonkajšieho zjavu bol pokladaný za človeka. Uponížil sa, stal sa poslušným až na smrť, až na smrť na kríži. Preto ho Boh na všetko povýšil a dal mu meno, ktoré je nad každé iné meno, aby sa na meno Ježiš zohlo každé koleno v nebi, na zemi i v podsvetí a aby každý jazyk vyznával: ‚Ježiš Kristus je Pán!‘ na slávu Boha Otca“ (Filipanom 2, 5 – 11).

V tomto úryvku svätý Pavol opisuje blahosklonnosť Božieho Slova voči nám. Jednorodený Syn a Božie Slovo „sa zriekol seba samého“ tým, že prijal našu prirodzenosť a potom prijal ponižujúcu smrť odsúdenca – kríž.

Avšak táto kenóza či sebazrieknutie vyústili do vzkriesenia a slávneho povýšenia Krista, ktorého „každý jazyk“ vyznáva ako Pána.

Svätý Pavol videl moc kríža, ktorý zjednocuje všetky národy, dokonca aj Židov a pohanov, ktorých oddeľuje bariéra uložená Zákom. Svojou smrťou Kristus vo svojom tele zrušil nepriateľstvo, t.j. „zbavil platnosti Zákon prikázaní, spočívajúci v nariadeniach, aby v sebe z tých dvoch (Židov a pohanov) vytvoril jedného nového človeka, a nastolil pokoj, aby v jednom tele skrze kríž v sebe samom zabil nepriateľstvo a zmieril oboch s Bohom“ (Efezanom 2, 15. 16).

Kríž zasiahol nielen všetky národy, ale aj celé stvorenie: „Boh chcel, aby v ňom prebývala všetka plnosť a aby skrze neho zmieril všetko so sebou, keď pre jeho krv na kríži priniesol pokoj všetkému, čo je na zemi aj čo je na nebi“ (Kolosanom 1, 19. 20). Pomocou kríža Kristus prekonal všetky rozdelenia a odlúčenia vo stvorení a všetko priviedol k plnosti a jednote, ktorá bola zamýšľaná pri pôvodnom stvorení a potom sa stratila.

Odmietnuté znamenie

Nie každý mal taký pohľad na moc kríža ako svätý Pavol: „Lebo slovo kríža je bláznovstvom pre tých, čo idú do záhuby, ale pre tých, čo sú na ceste spásy, teda pre nás, je Božou mocou... Židia žiadajú znamenie a Gréci hľadajú múdrosť, my však hlásame ukrižovaného Krista, pre Židov pohoršenie, pre pohanov bláznovstvo, ale pre povolaných, tak Židov ako Grékov, Krista – Božiu moc a Božiu múdrosť“ (1 Korint'anom 1, 18. 22 – 24).

Myšlienka, že Boh sa zriekol seba samého a nechal sa ukrižovať, nie je v súlade s ľudskou logikou. Židia očakávali, že Mesiáš sa zjaví so znameniami božskej moci – „slávnymi vecami, ktoré nikdy neboli“, ako sa píše v jednom starovekom texte vo zvitkoch od Mŕtveho mora. Medzi znameniami, ktoré Židia očakávali, bolo zhromaždenie všetkých Židov v krajine Izrael a éra svetového mieru, v ktorej nebude nenávisť, útlak, utrpenie ani choroby. Obraz trpiaceho sluhu u Izaiáša 53, 3 – 7 Židia vo všeobecnosti považovali za obraz izraelského ľudu, nie Mesiáša.

Filozoficky zmýšľajúci Gréci „hľadajú múdrosť“. Medzi Grékmi prvého storočia existovalo množstvo súperiacich filozofických škôl. Všetky tieto školy boli založené na rozume a logike: epikurejci, novoplatonici, sofisti, stoici a mnohé ďalšie. A tak keď svätý Pavol hovoril v Aténach o vzkriesení (porov. Skutky apoštolov 17, 16 – 34), niektorí sa mu posmievali, iní ho odstrkovali. Pán Ježiš nebol filozof. Je zaujímavé, že mnohí gnosticci sa snažili urobiť z neho filozofa, a preto raná Cirkev odmietla mnohé ich spisy (apokryfné evanjeliá).

Napodobňovať Kríž

Židia dnes spravidla odmietajú predstavu, že Pán Ježiš je prisľúbený Mesiáš. Moslimovia učia, že Ježiš len zdanlivo zomrel na kríži a že Boh „ho vzal“. V oboch spomenutých skupinách sú príslušníci, ktorí slabo maskovaným spôsobom opovrhujú naším zobrazovaním kríža. Keď izraelský prezident v roku 2015 navštívil pápeža Františka, jeho ultraortodoxná asistentka odmietla podať ruku pápežovi (je to muž) a pozdraviť ho poklonou (mal na sebe kríž). Pápež zareagoval tak, že si zakryl kríž a on sa poklonil jej.

Niektorí ultraortodoxní Židia to označovali za triumf, zatiaľ čo niektorí tradicionalistickí rímskokatolíci sa za pápeža hanbili. Iní videli v jeho konaní napodobnenie sebazrieknutia Krista, ktorý sa pokoril. Pápež si ctil kríž nie tým, že ho vystavoval, ale tým, že ho žil.

Svätý Pavol nás pri opise Kristovej kenózy vyzýva: „Zmýšľajte tak ako Kristus Ježiš“ (Filipanom 2, 5). Pavla by nepochybne potešilo, keby nás videl, ako si dnes uctieame kríž. Ale zaiste ešte viac by ho potešilo, keby nás videl, ako napodobňujeme sebazrieknutie, ktoré priviedlo Krista na tento kríž.

Program pre zvyšok veľkopôstneho obdobia

„Vytrvalo bežme v závode, ktorý máme pre sebou, s očami upretými na Ježiša, pôvodcu a zavŕšiteľa viery. On namiesto radosti, ktorá sa mu núkala, vzal na sebe kríž, pohrdol potupou a sedí po pravici Božieho trónu“ (Hebrejom 12, 1 – 2).

Zdroj: <https://melkite.org/faith/veneration-of-the-cross> Preložil o. Ján Krupa

Farské oznamy

Zbierka pre rodinu Fedinovu na krížupoklonnú nedeľu

„Nedávaj mi chudobu, ani bohatstvo, udeľ mi vždy toľko, koľko potrebujem na živobytie“

V duchu tohto príslovia sme žili aj doteraz aj my, vd'ační Bohu za krásnych zdravých osem detí v rodičovskom dome, ktorý sme pomaličky svojpomocne zveľad'ovali. V nedeľu 23. 07. 2023 nás však postihlo nešťastie, a celá naša rodinka aj s našou 85 ročnou starou mamou prišla pri požari nášho rodinného domu o strechu nad hlavou. Chválimo Pána, že iba o strechu nad hlavou a nikomu z jedenástich členov rodiny sa nič nestalo.

Stojíme však pred ťažkým životným obdobím – chceme vrátiť radosť do očí našich detí a dostať ich čím skôr pod jednu strechu. Vďaka Bohu za všetkých ľudí, ktorí nám pomáhajú od prvej chvíle. Chýbajú nám k tomu však finančné prostriedky. V Božom slove stojí „Klopte a otvoria Vám, proste a dostanete“ – a tak klopeme na srdcia dobrých ľudí, ktorí nám vedia finančné pomôcť, zvládnuť opravu nášho príbytku, aby naša rodina mohla znova zasadnúť k spoločnému rodinnému stolu a chváliť Pána, že aj keď na nás zoslal túto skúšku, nenechal nás samých.

Za každú finančnú pomoc Vám zo srdca ďakujeme a vyprosujeme u Boha požehnanie.

Rodina Fedinova

Informačný dvojtýždenník pre vnútornú potrebu Gréckokatolíckej cirkvi farnosť Šarišské Jastrabie. Neprešlo jazykovou úpravou. Za vydanie zodpovedný ThLic. Miroslav Šimko, PhD. - farár farnosti. Adresa: Gréckokatolícka cirkev, farnosť Šarišské Jastrabie, 065 48, Šarišské Jastrabie č. 128, IČO: 31952259, DIČ: 2021936356, IBAN SK63 0900 0000 0050 2756 7069, e-mail: sarisske.jastrabie@grkatpo.sk, tel.: 052/4926136, Miroslav Šimko, farár - mob.: 0911 811 307, www.grksarjastrabie.fara.sk

Liturgický program od 17.03.2025 do 30.03.2025

<i>Dátum</i>	<i>Čas</i>	<i>Program</i>	<i>Úmysel</i>	<i>Liturgický kalendár</i>
17.03 Po.	06:45 17:00	Sv. liturgia csl. Sv. liturgia csl.	† z r. Krafčíkovej 280 † z r. Hricovej 209	Náš prepodobný otec Alexej, Boží človek.
18.03 Ut.	-	-	Aliturgický deň	Náš otec svätý Cyril, jeruzalemský arcibiskup.
19.03 St.	17:00	Deviaty čas Liturgia VPD sl.	† z r. Filičkovej 239	Svätí mučeníci Chryzant a Dária.
20.03 Št	17:00	Šiesty čas Sv. liturgia csl.	† z r. Márie Luteránovej 24	Naši prepodobní otcovia, ktorých Saraceni pozabíjali v kláštore svätého Sávu.
21.03 Pia.	17:00	Deviaty čas Liturgia VPD sl.	† z r. Martina Filička 220	Náš prepodobný otec Jakub Vyznávač, katánijský biskup.
22.03 So	08:00 08:45	Sv. liturgia csl. Hramoty	† z knihy hramôt	Tretia zádušná sobota
23.03 Ne.	07:00 08:00 10:00 11:30 15:00	Utierenň Sv. liturgia csl. Sv. liturgia sl. Sv. liturgia rom. Večierenň	ZBP r. Kopčíkovej 246 ZBP r. Jeleňákovej Za farské spoločenstvo	NEDEĽA TRETIEHO TÝŽDŇA VEĽKÉHO PÔSTU – KRÍŽUPOKLONNÁ 3. hlas
24.03 Po.	17:00	Liturgia VPD csl.	† z r. Lazorovej 244	Predsviatok Zvestovania presvätej Bohorodičke.
25.03 Ut.	06:45 17:00	Sv. liturgia csl. Sv. liturgia csl.	Za farské spoločenstvo ZBP r. Mareka Stašenka	ZVESTOVANIE NAŠEJ PRESVÄTEJ VLÁDKYNI, BOHORODIČKE MÁRII, VŽDY PANNE. Myrovanie
26.03 St.	17:00	Deviaty čas Liturgia VPD csl.	† z r. Dany Stašenkovej	Zhromaždenie k archanjelovi Gabrielovi.
27.03 Št	17:00	Šiesty čas Sv. liturgia csl.	† z r. Viery Stašenkovej	Naša prepodobná matka Matróna zo Solúna.
28.03 Pia.	17:00	Deviaty čas Liturgia VPD csl.	† z r. Hricovej 26	Naši prepodobní otcovia Hilarión Nový a Štefan Divotvorca.
29.03 So.	08:00 08:45	Sv. liturgia csl. Hramoty	† z knihy hramôt	Štvrtá zádušná sobota
30.03 Ne.	07:00 08:00 10:00 11:30 15:00	Utierenň Sv. liturgia csl. Sv. liturgia sl. Sv. liturgia rom. Večierenň	Za farské spoločenstvo ZBP r. Miženkovej Na úmysel darcu	NEDEĽA ŠTVRTÉHO TÝŽDŇA VEĽKÉHO PÔSTU 4. hlas Farská zbierka